

Административноправно регулиране на социалните права и задължения на гражданите

Административно право на
гражданите

Административни права и задължения на гражданите

Административните права и административните задължения на гражданите са елемент от публично правоотношение, което възниква между гражданите и административни органи по повод прилагането на административноправни норми.

Административните права на гражданите следват международната класификация на правата:

- 1) лични,
- 2) политически,
- 3) икономически,
- 4) социални,
- 5) културни.

Административните задължения на гражданите са свързани с основните проявления на обекта на административното правоотношение:

- 1) да се извърши нещо, което предвижда правната норма,
- 2) да се бездейства на основание на нормативно предписание и
- 3) да се предостави нещо (стока или услуга) съгласно нормативната разпоредба.

Когато конституционната норма предвижда определени ограничения на дадено право, това означава, че става въпрос за относително административно право на гражданите и че това право автоматично поражда (трансформира се в) няколко административни задължения за гражданите, които те трябва да изпълняват. Най-често тези административни задължения под формата на ограничения намират израз в необходимост гражданите да се въздържат да направят нещо и да не предприемат никакви действия (изискване за пасивност). Административните задължения се дължат на административните органи, а не на другите граждани или техните организации, защото са част от публичноправна връзка между държавата и физическите лица. Функцията на държавата в този случай чрез административните органи е опосредстваща – да гарантира защитата на определен обществен интерес, като ограничи индивидуални права на гражданите.

Социални административни права на гражданите

Социалните административни права са онези субективни изрично признати на гражданите в специален административен закон юридически релевантни блага и ценности, достъпът и използването на които, позволява задоволяването на конкретни материални и духовни потребности, насочени към постигането на социален прогрес; утвърждаване на човешкото достойнство и чувството на икономическа сигурност на гражданите; получаване на различни форми на подкрепа и закрила при състояние на уязвимост.

Социални административни задължения на гражданите

Социалните административни задължения са публичноправно изрично институционализирани в специален административен закон изисквания на субективно дължимо поведение на гражданите, изразяващи се в потребност да се изтърпят конкретни неизбежно необходими, временни по своята продължителност, обхват (обем) и интензитет неблагоприятни мерки по ограничаване на трудовата или лична дейност на гражданите в контекста на заобикалящата ги среда, за изпълнението на които са предвидени правни гаранции.

Административноправна уредба на социалните права и задължения на гражданите

- Закон за здравето,
- Закон за опазване на околната среда,
- Закон за водите,
- Закон за почвите,
- Закон за защитените територии,
- Закон за чистотата на атмосферния въздух,
- Закон за управление на агрохранителната верига,
- Закон за управление на отпадъците,
- Закон за закрила на детето,
- Закон за радиото и телевизията,
- Закон за военноинвалидите и военнопострадалите,
- Закон за семейни помощи за деца,
- Закон за социалното подпомагане,
- Закон за социалните услуги,
- Закон за устройството на Черноморското крайбрежие,
- Закон за хората с увреждания,
- Закон за финансово подпомагане и компенсация на пострадали от престъпления и други.

Социални административни права и задължения на гражданите

1. Правото на всяко лице да постигне възможно най-добро състояние на физическо и душевно здраве.
2. Задължение за въздържането от тютюнопушене в закритите обществени места и в помещенията с обособени работни места, където се полага труд, както и в помещенията към тях със спомагателно и обслужващо предназначение, както и присъствието на деца до 18-годишна възраст в обособени самостоятелни помещения, разположени в сградите на летищата.
3. Задължение за въздържане от тютюнопушене на открити обществени места:
 - 3.1. прилежащите терени и тротоари на детските ясли, детските градини, училищата, ученическите общежития и местата, където се предоставят социални услуги за деца;
 - 3.2. площадките за игра;
 - 3.3. на които са организирани мероприятия за деца и ученици;
 - 3.4. спортните обекти, летните кина и театри - по време на спортни и културни прояви
4. Задължение за въздържане от употреба на употребата на диазотен оксид (райски газ) на откритите обществени места, като:
 - 4.1. прилежащите терени и тротоари на детските ясли, детските градини, училищата, ученическите общежития и местата, където се предоставят социални услуги за деца;
 - 4.2. площадките за игра;
 - 4.3. на които са организирани мероприятия за деца и ученици.

Социални административни права и задължения на гражданите

5. Задължение непълнолетните да се въздържат от закупуване на алкохол и цигари.
6. Задължение на родителите, настойниците, попечителите и другите лица, които полагат грижи за деца, да не допускат участието на децата в реклама или други форми на търговски съобщения за генетично модифицирани храни,
7. Задължение на родителите, настойниците, попечителите и другите лица, които полагат грижи за деца, да не допускат участието на децата в предавания, които са неблагоприятни или създават опасност от увреждане на тяхното физическо, психическо, нравствено и/или социално развитие.
8. Задължение децата да не участват в търговски съобщения, които са с еротично съдържание или са предназначени за деца.
9. Задължение децата да не участват в рекламирането на тютюн, тютюневи и свързани с тях изделия, както и когато рекламата съдържа търговска марка, но е предназначена за деца под 18 години или е насочена към тях чрез други външни признаци на рекламната визия с конкретна или специална отличителност, която да е разпознаваема предимно или само от деца под 18 години.

Социални административни права и задължения на гражданите

10. Задължение за въздържане от употребата на диазотен оксид (райски газ) в закритите обществени места, с изключение употребата за медицински цели и в случаите на обработката на храни.
11. Задължение за здравна профилактика.
12. Задължителна ваксинация в определени случаи.
13. Задължение за спазване на определена диета.
14. Право на достъп до здравни дейности, насочени към осигуряване на оптимално здравословно състояние на жената и плода от възникване на бременността до навършване на 42-дневна възраст на детето.
15. Задължение за лечение.
16. Права на пациента.
17. Задължения на пациента.
18. Право на право на лекарствени продукти по лекарско предписание на военноинвалидите за сметка на държавния бюджет.
19. Право на отглеждане и възпитание на децата до пълнолетието им от техните родители.
20. Задължение за отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им от техните родители.

Социални административни права и задължения на гражданите

21. Социални измерения на правото на труд.

22. Задължения, свързани със социалните измерения на трудовата дейност.

23. Право на почивка, отдиш и разумно ограничаване на работното време.

24. Право на право на отдиш до 15 дни веднъж годишно и профилактика и рехабилитация до 30 дни общо два пъти годишно в почивните бази и болничните бази по балнеология, рехабилитация и профилактика към Министерството на отбраната, Министерството на вътрешните работи, Министерството на здравеопазването и "Профилактика, рехабилитация и отдиш" – ЕАД на военноинвалидите и военнопострадалите при финансови отстъпки.

25. Право на всяко лице да образува профсъюзи и да членува в профсъюз по свой избор за подпомагане и защита на социалните си интереси и задължение тази организация да не е насочена срещу националната сигурност или обществения ред или срещу правата и свободите на другите.

26. Право на стачка за защита на своите колективни социални интереси и задължение да не предприемат действия, с които пречат или създават допълнителни затруднения за нормалното протичане на дейности извън трудовите им задължения.

Социални административни права и задължения на гражданите

27. Право на здравословна и благоприятна околна среда в съответствие с установените стандарти и нормативи.
28. Задължение за опазване на околната среда.
29. Право на гражданите на свободен и безплатен достъп до морските плажове.
30. Задължение за оказване на съдействие на държавата и обществото в случай на природни и други бедствия.
31. Право на всяко лице и семейството му на задоволително жизнено равнище, включващо достатъчно храна, облекло и жилище, както и на непрекъснато подобряване условията на живот.
32. Право на обществено осигуряване.
33. Право на здравно осигуряване.
34. Право на социални услуги.
35. Право на заместваща грижа.
36. Право на обезщетение на политически репресирани.
37. Право на безплатно пътуване с железопътния и автобусен транспорт.
38. Право на ресоциализация след излежаване на присъда „лишаване от свобода“.

Контролни и надзорни административни органи

- Министър на труда и социалната политика.
- Изпълнителен директор на Агенцията за качеството на социалните услуги или оправомощено от него длъжностно лице.
- Изпълнителен директор на Агенцията за социално подпомагане или упълномощено от него длъжностно лице.
- Съвет за електронни медии.
- Председател на Държавна агенция за закрила на детето или оправомощено от него длъжностно лице.
- Директор на дирекция "Социално подпомагане" или оправомощено от него длъжностно лице.
- Други.